

Ministerie van Buitenlandse Zaken
P/a Directoraat-Generaal Buitenlandse Economische Betrekkingen
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Rotterdam, 20 december 2024

Onderwerp: Reactie consultatie Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen

Geachte lezer,

Via deze brief delen wij de reactie vanuit Unilever op de consultatie over het Wetsvoorstel Internationaal Verantwoord Ondernemen (hierna: *Wetsvoorstel*). Unilever is een wereldwijd opererend bedrijf in voedingsmiddelen, persoonlijke- & huishoudelijke verzorging, waarvan producten dagelijks door 3,4 miljard mensen worden gebruikt. We erkennen dan ook de belangrijke rol van wetgeving om mogelijke nadelige effecten van ondernemen zoveel mogelijk te voorkomen, beperken en adresseren. Daarbij is het ook van belang dat bedrijven proactief plannen maken om mogelijke risico's, met betrekking tot bijvoorbeeld klimaatverandering & mogelijke schendingen van mensenrechten, te identificeren en te tegengaan. Unilever onderschrijft de *UN Guiding Principles on Business and Human Rights* en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Als eerste bedrijf is Unilever in 2015 gestart met het separaat rapporteren over mensenrechten in de keten via meerdere standalone publieke rapportages¹.

Unilever is actief in 190 landen en werkt samen met een groot aantal partners in de activiteitenketen, danwel toeleveringsketen (hierna: keten), productie- & distributienetwerken. In de praktijk komt dit neer op ca. 54.000 zogeheten *tier 1* leveranciers, die direct aan Unilever leveren. Verder terug in de toeleveringsketen loopt het aantal op tot 100 duizenden partijen. Gezien de omvang en complexiteit van internationale toeleveringsketens is samenwerking met overheden, en waar passend en juridisch mogelijk, ketenpartners en derden essentieel om gezamenlijk aan de genoemde wetgeving te voldoen en waar mogelijk meer.

¹ <https://www.unilever.com/sustainability/respect-human-rights/human-rights-in-our-operations/>

Algemene bevindingen Wetsvoorstel

Unilever is in de basis positief over het Wetsvoorstel en de noodzaak van de veelbesproken EU-richtlijn, die primair van belang is om bovengenoemde risico's in internationale keten te voorkomen & adresseren. Secundair wordt er door de voorgenomen omzetting in nationale wetgeving bijgedragen aan het waarborgen van een gelijk speelveld voor bedrijven in de Europese Unie. Op basis van de beschikbare documenten bevat deze brief ter aanvulling een aantal voorstellen voor het Wetsvoorstel en de Memoire van Toelichting. Zie ook 'Reactie VNO-NCW en MKB-Nederland op Wetsvoorstel Internationaal Verantwoord Ondernemen (WIVO)', die door Unilever onderschrijven wordt.

Betrokkenheid bij aangekondigd 'Omnibus simplification package'

Vóór implementatie is het van groot belang dat de Nederlandse overheid betrokken is bij zeer belangrijke in EU-verband, specifiek de recent aangekondigde '*Omnibus simplification package*'², onder leiding van Stéphane Séjourné, *Executive Vice-President Prosperity and Industrial Strategy*. Betrokkenheid van de Nederlandse overheid is wenselijk en urgent, gericht op de plannen die naar verwachting op 26 februari 2025 gepubliceerd worden. Voor de invoering van het wetsvoorstel is het van groot belang dat de Nederlandse overheid bij dit proces betrokken is om tijdig te anticiperen en direct inbreng te kunnen leveren. Daarbij is het van groot belang de aanpassingen en/of combinatie van EU-wetgeving ook door *EU Regulatory Scrutiny Board* worden beoordeeld, om een zorgvuldige impactanalyse te ontwikkelen.

Stem nationale implementatie af tussen EU-lidstaten

Wij constateren dat risico's in internationale ketens met betrekking tot internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen effectief en evenwichtig moeten worden aangepakt. In lijn met genoemde omvang en complexiteit van internationale ketens waar Unilever actief is, betekent dit automatisch dat de Nederlandse implementatie zal doorwerken in andere EU-lidstaten en vice-versa. Er is een risico dat de nationale implementatie leidt tot tegenstrijdige of uiteenlopende definities en vereisten, waardoor onwerkbaar situaties kunnen ontstaan voor het bedrijfsleven in brede zin. Een substantieel deel van de toeleveranciers bevindt zich buiten Europa, waarvan een deel niet aan de nieuwe wettelijke verplichtingen hoeft te voldoen. Daarentegen zijn er ook bedrijven die substantiële activiteiten ontplooiën in de EU, ook onderhevig zijn aan de nieuwe wetgeving. Het belang van harmonisatie op Europees niveau is daarom extra groot, omdat de verschillen tussen EU-lidstaten een gelijk speelveld voor bedrijven verstoren. Nauwe afstemming met buurlanden kan bijdragen om in dit kader geharmoniseerde implementatie tussen EU-lidstaten te bevorderen.

² [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SEC\(2024\)2508&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SEC(2024)2508&lang=en)

Zorg voor financiële & praktische steun richting MKB in de keten

Er bestaat een duidelijke wederzijdse afhankelijkheid tussen Unilever en het Midden- & Kleinbedrijf (MKB), door deze wetgeving blijkt dat des te meer. Om aan alle wettelijke eisen te kunnen voldoen is Unilever namelijk afhankelijk van activiteiten en informatievoorziening van toeleveranciers, waarvan veruit het grootste deel MKB is. Het Wetsvoorstel kan meer helderheid verschaffen over de ondersteuning die hiervoor aan het MKB zal worden geboden. Naast de inspanning die bedrijven zelf leveren om het toeleveranciers te ondersteunen, is het ook raadzaam om vanuit de overheid praktische hulp te bieden. Mogelijkheden zijn bijv. het oprichten van een specifieke helpdesk voor MKB specifiek gericht op IMVO & CSDDD, evenals praktische handvatten, naar goed voorbeeld van EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), evenals financiële bijdragen. Daarnaast is het van belang dat de Nederlandse overheid multi-stakeholderinitiatieven blijft faciliteren, aanmoedigen & ondersteunen, concreet kan dit door de SER IMVO-convenanten-aanpak te continueren en uit te breiden.

Evalueren van doelmatigheid, effectiviteit & regeldrukeffecten

Het is van belang om tijdig de effectiviteit van de Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen te inventariseren en beoordelen. De mate waarin het Wetsvoorstel de bijdraagt aan het behalen van de oorspronkelijke doelstellingen van de wet is daarin leidend. Bij een evaluatie is het belangrijk is om specifiek aandacht te besteden aan de internationale toeleveringsketen en het MKB, waarbij ook bij grotere bedrijven in de keten nagegaan kan worden in hoeverre zij erin slagen in detail nodige informatie te verzamelen. Daarnaast is het van belang de lastendruk van de wetgeving te analyseren en evalueren op termijn. Het is waardevol dat er nu ook een bedrijfseffectentoets is opgesteld. Het advies is om zowel een dergelijke impact analyse uit te voeren voor het aankomende '*Omnibus simplification package*', evenals één of twee jaar na invoering. Een onafhankelijke onderzoeksorganisatie kan breed informatie ophalen, combineren met andere evaluaties & onderzoeken in EU-verband, om zodoende te beoordelen wetgeving doelmatig is en mogelijk verbeteringen, aanpassingen vereist zijn.

Conclusie

Unilever is vastberaden om samen te werken met overheden en andere belanghebbenden om de risico's van internationaal ondernemen te voorkomen, beperken en adresseren. Wij geloven dat consistente en geharmoniseerde wetgeving op EU-niveau een belangrijke bijdrage levert, als basis voor alle bedrijven, icm grondige evaluaties. Daarnaast is het van belang dat bedrijven individueel & in sector verband worden gestimuleerd samen te werken om structureel verbeteren door te voeren, ten behoeve van klimaat & mensenrechten.